

Kärnproblemet är arbetsmarknaden – inte invandringen

ANDREAS BERGH

REPLIK I Bergh (2014) undersöker jag vilka faktorer som samvarierar med det arbetsmarknadsgap mellan inrikes- och utrikesfödda som finns i de flesta OECD-länder och som är särskilt stort i Sverige. Jag visar att länder med större gap i genomsnitt har lägre inkomstspridning, kollektivavtal på en större del av arbetsmarknaden och mer generösa sociala skyddsnet. Jag påpekar att dessa mönster, tillsammans med tidigare teoretisk och empirisk forskning, talar för att vi står inför en avvägning: Genom att tillåta minskad kollektivavtalsdominans på arbetsmarknaden, och därmed få större variation inte bara i löner utan också i arbetstider och arbetsuppgifter, kan arbetsmarknadsgapet sannolikt minskas.

Tullberg (2014) har vad jag förstår inget att invända mot detta huvudbudskap i artikeln, som är av deskriptiv och analytisk natur. I artikelns sista stycke påpekar jag att det mot denna bakgrund inte borde vara särskilt kontroversiellt att diskutera försörjningsstödet utformning och kollektivavtalens starka ställning på den svenska arbetsmarknaden.

Tullberg lyckas således läsa in en hel del mellan raderna när han påstår att jag föreslår en ”ny politisk linje med mindre facklig makt och lägre lägstalöner” (s 69) och när han talar om ”Berghs låglöneintroduktion” (s 69) och ”Berghs rekommendation” (s 69). Det må väl vara hänt för diskussionens skull. Men när han plötsligt påstår att ”utan en kraftigt reducerad invandring blir den medicinen [som jag sägs ordinera] ren arsenik” (s 70) saknas det både belägg för tesen

och rimliga proportioner i bildspråket. Sverige hör alltså till de länder inom OECD som har högst kollektivavtalsdominans, lägst inkomstspridning och störst arbetsmarknadsgap. Att vädra tanken att Sverige skulle kunna röra sig en smula bort från denna extrempunkt kan inte rimligen liknas vid att ordinera ren arsenik.

Tullberg pekar på handlingsalternativet att minska flykting- och/eller arbetskraftsinvandringen. Visst finns det alternativet. Minskad invandring skulle ge en lägre framtida ökning av antalet utlandsfödda i Sverige som berörs av arbetsmarknadsgapen, men Tullberg lägger inte fram några argument för varför minskad invandring skulle leda till att de utlandsfödda som redan finns här skulle klara sig bättre på arbetsmarknaden. Som framgår av min artikel är det inte så att länder med en mindre andel utlandsfödda har mindre arbetsmarknadsgap. Av detta skäl har jag svårt att se att invandringen i sig skulle vara integrationsens kärnproblem.

Tullberg menar vidare att det är liberalalt önsketänkande att inte se att utrikesfödda stjäl jobb från inrikesfödda. Skälet: ”en resurs behöver inte vara fix för att vara begränsande” (s 71). Han ger inga belägg, vilket möjligen kan misstänkas bero på att både tidig och nyare forskning tyder på att invandring inte har några effekter på inrikesföddas arbetslöshet (se exempelvis Withers och Pope 1985, Pope och Withers 1993, Simon m fl 1993, Friedberg och Hunt 1995 samt Jean och Jiménez 2011). Denna forskning finner emellertid också att när invandrare kommer i sysselsättning kan de påverka relativlönerna i ekonomin. Teoretiskt kan väntas att lönerna pressas ned när utrikesfödd arbetskraft är perfekt substitut till inrikesfödd dito, medan lönerna för inrikesfödda bör stiga när utrikesfödd arbetskraft fungerar som komplement. Om utrikesfödda

Andreas Bergh är docent i nationalekonomi och är verksam vid Ekonomihögskolan vid Lunds universitet och Institutet för Näringslivsforskning (IFN) i Stockholm. Han forskar om bl a välfärdsstatens ekonomi, globalisering och sociala normer. andreas.bergh@ifn.se

tar enklare jobb kan fler inrikesfödda arbeta med mer komplexa arbetsuppgifter, vilket bör ge inrikesfödda högre löner. Denna effekt har nyligen också dokumenterats empiriskt av D'Amuri och Peri (2014), som dessutom finner att effekten är starkare i mottagarländer med mer flexibel arbetsmarknad. Mina resultat ligger således helt i linje med annan forskning som visar hur stelheter på inhemska arbetsmarknader minskar de vinster som invandring skulle kunna skapa.

REFERENSER

- Bergh, A (2014), "Utlandsföddas svårigheter på den svenska arbetsmarknaden – partiernas lösningar är otillräckliga", *Ekonomisk Debatt*, årg 42, nr 4, s 67–78.
- D'Amuri, F och G Peri (2014), "Immigration, Jobs, and Employment Protection: Evidence from Europe before and during the Great Recession", *Journal of the European Economic Association*, vol 12, s 432–464.
- Friedberg, R M och J Hunt (1995), "The Impact of Immigrants on Host Country Wages, Employment and Growth", *Journal of Economic Perspectives*, vol 9, s 23–44.
- Jean, S och M Jiménez (2011), "The Unemployment Impact of Immigration in OECD Countries", *European Journal of Political Economy*, vol 27, s 241–256.
- Pope, D och G Withers (1993), "Do Migrants Rob Jobs? Lessons of Australian History, 1861–1991", *Journal of Economic History*, vol 53, s 719–742.
- Simon, J L, S Moore och R Sullivan (1993), "The Effect of Immigration on Aggregate Native Unemployment: An Across-City Estimation", *Journal of Labor Research*, vol 14, s 299–316.
- Tullberg, J (2014), "Integrationens kärnproblem", *Ekonomisk Debatt*, årg 42, nr 8, s 69–71.
- Withers, G och D Pope (1985), "Immigration and Unemployment", *Economic Record*, vol 61, s 554–564.